

DIARI DE SESSIONS DE LA **COMISSIÓ D'ECONOMIA** DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DLPM 350-1992

Fq.Con.núm. 33/28

V legislatura

Any 2000

Núm. 10

Presidència
de l'Honorable Sr. Joan B. Gomila i Barber.

Sessió celebrada dia 13 d'abril del 2000

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

I.- COMPAREIXENCES:

1) RGE núm. 4551/99, sol·licitada per quatre diputats membres de la Comissió d'Economia, adscrits al Grup Parlamentari Popular, de l'Hble. Sr. Conseller d'Agricultura i Pesca, per tal d'explicar quines actuacions pensa a dur a terme el Govern de les Illes Balears, en relació a la decisió de Kraft de deixar de comprar formatge tradicional als pagesos de Menorca i substituir-lo per quallada i formatge Cheddar. 142

EL SR. PRESIDENT:

Començam la sessió d'avui, i en primer lloc demanaria si es produeixen substitucions.

EL SR. RAMONELL I AMENGUAL:

Sí, Joan Ramonell substitueix Maria Salom.

I.- Compareixença RGE núm. 4551/99, sol·licitada per quatre diputats membres de la Comissió d'Economia, adscrits al Grup Parlamentari Popular, de l'Hble. Sr. Conseller d'Agricultura i Pesca, per tal d'explicar quines actuacions pensa a dur a terme el Govern de les Illes Balears, en relació a la decisió de Kraft de deixar de comprar formatge tradicional als pagesos de Menorca i substituir-lo per quallada i formatge Cheddar.

EL SR. PRESIDENT:

El punt únic de l'ordre del dia d'avui consisteix en la compareixença 4551/99, presentada per quatre diputats membres de la Comissió, adscrits al Grup Parlamentari Popular, mitjançant la qual sol·liciten la compareixença del conseller d'Agricultura, per tal d'explicar quines actuacions pensa a dur a terme el Govern de les Illes Balears, en relació a la decisió de Kraft de deixar de comprar formatge tradicional als pagesos de Menorca i substituir-lo per quallada i formatge Cheddar. Té la paraula l'Hble. Conseller d'Agricultura, Joan Mayol, per fer l'exposició de la qüestió.

EL SR. CONSELLER D'AGRICULTURA I PESCA (Joan Mayol i Serra):

Gràcies, Sr. President. Bé, jo he de començar dient que aquesta decisió a la qual feia referència la formulació de la sol·licitud de compareixença no existeix, i per tant, atès que no existeix no seria molt profitós estendre'ns sobre una qüestió inexistent, i crec que serà d'interès per als senyors diputats conèixer les tasques que s'han dut a terme des del Govern en relació al sector del formatge a Menorca, i un poquet les previsions immediates en relació a aquest afer.

Si m'ho permeten, per tant, dividiré la intervenció en tres parts, serà per resumir-los un document d'estudi sobre la importància del sector lacti a la producció agrària menorquina, que ha estat acabat fa pocs dies per un dels tècnics de la Conselleria; presentar-los també un document de (...), encarregat a la meua època de conseller d'Economia, Agricultura, Comerç i Indústria, que és un estudi del reforç de la competitivitat del formatge; i acabar amb algunes qüestions de caràcter un poc més general.

El document d'importància del sector lacti a la producció agrària menorquina és una exposició descriptiva de quina és la situació, i comença per una dada que tots vostès coneixen, però que convé ressaltar, i és que l'illa de Menorca està superespecialitzada a nivell agrari en la producció de formatge, i un 65% del producte final agrari de Menorca és de lactis i derivats. Això contrasta moltíssim amb la mitja europea, que és del 17,7%, l'espanyola del 7%, o la mallorquina, que les estimacions que tenim de l'any 99 només seria del 6%. Per tant

Menorca té, amb un 65%, evidentment una situació molt contrastada amb la resta de les Illes Balears i de l'Estat espanyol.

El nombre d'explotacions a 31.12.1999 és de 518, la major part de les quals estarien entre els 50 i 75 caps de bestiar aproximadament, amb un nombre mig de caps de bestiar per explotació de 59. Com vostès saben, és una cabanya en molt bon estat sanitari i en bon estat a nivell genètic, de producció, gràcies als programes que s'han dut a terme en anys anteriors, i que naturalment es mantenen i es mantindran.

Els problemes o la situació del sector té molt a veure amb l'empresa al·ludida a la sol·licitud de compareixença, ja que la major part, podem dir que un 60%, de tota la producció lletera de l'illa, transformada en formatge, s'utilitza per a aquesta fusió per a diferents productes, bàsicament formatge en porcions, però també altres productes.

Des de l'any 92 es pot resumir que les dues circumstàncies més importants que s'han donat a terme a l'illa de Menorca han estat per una banda la baixada de preus de la venda de formatge, que només s'ha pogut compensar per un increment de produccions per part dels agricultors; i per altra banda la venda a l'any 92, si no ho record malament, d'Industrial Quesera Menorquina a una multinacional, que és la que en aquests moments està fent funcionar la fàbrica.

A l'any 91 el preu del formatge era de 390 pessetes quilo als productors, i va passar immediatament al 92 a 350 pessetes quilo. Aquesta circumstància lògicament significa una baixada del preu de la llet, i tenint en compte els factors de conversió, l'estimació que tenim és que va baixar de 60 pessetes litre, que és una xifra que mai més no s'ha aconseguit a les Balears, a 41 pessetes litre.

Quins són els dèficits del sector a Menorca? Consideram que hi ha un dèficit de dimensió d'explotacions. Actualment no hi hauria d'haver cap explotació que tengués menys de 40 vaques, i tot i que la mitja ja he dit que és relativament alta, hi ha moltes explotacions que estan per davall de les 30 vaques, cosa que les dificulta les possibilitats de futur. Hi ha un problema que vostès coneixen també molt bé, d'estacionalitat, per motius climàtics i tradicionals a Menorca se solen eixugar les vaques a l'estiu. També hem de dir que és afortunat que els pagesos puguin tenir una època de menys activitat, però evidentment això suposa un problema greu per al manteniment de la indústria, que es veu obligada a emmagatzemar matèria durant els mesos d'alta producció, per poder disposar d'aquesta matèria primera durant els mesos que n'hi ha de pitjor. Però també té un efecte directament sobre els productors, en definitiva les corbes de lactació suposen que en aquests moments la mitja estaria entre 240 i 260 dies de lactació per animal, i en canvi amb una gestió moderna es poden aconseguir 300, 305, 310 dies, i per tant es trauria molt més rendiment de cada animal.

El sistema de pastoreig també és una qüestió millorable, això de "perdre la llet pasturant" és una expressió que compartim entre Menorca i Mallorca, i realment seria millor a les

explotacions allà on això fos possible passar a la sega i fenificació dels farratges, en lloc de mantenir el sistema tradicional de tanques, tot i que també és cert que el sistema tradicional suposa una major integració paisatgística i pot tenir altres avantatges. Per tant, el lògic és que aquest sistema pogués estar compensat de qualche forma.

Les millores dels sistemes de munyida també són un camp on es pot incidir. La millora dels farratges també es detecta com un aspecte millorable. I finalment, i els llegiré directament la frase del tècnic, es considera que una de les dificultats és el sistema d'aparceria de societat rural menorquina. Literalment l'informe diu que el sistema s'hauria d'adaptar a les necessitats de la correcta gestió d'una explotació moderna i a les exigències de la PAC, mitjançant conversacions entre les dues parts implicades de manera racional, distesa i sense prejudicis, abandonant posicions visceralis i raonant les sortides possibles. En cas contrari, es poden perdre moltes ajudes i subvencions de la Unió Europea, cosa que repercutiria negativament en la competitivitat de les explotacions menorquines.

Hi hauria també altres actuacions que considerem a potenciar, com la relació de la producció individual de cada vaca, perquè està a un nivell un poc inferior al de Mallorca, gestionar correctament la compra de concentrats. Hi ha hagut un esforç de cooperativisme a Menorca important, però que encara no ha arribat a tots els llocs. La qualitat de la producció es pot millorar, i evidentment també el fet del destí d'aquesta producció. Com vostès saben, com he anomenat, el 60% va a una sola empresa, una sola empresa que si ho veim des d'un punt de vista general, no deixa de fer una cosa molt irracional, que és transformar un producte artesanal, com és el formatge de Maó, en un producte industrial; per tant és invertir esforços en fer una fogassa de formatge, amb una feina i una gestió a més separada finca per finca, per llavors dur les fogasses a una fàbrica que les fon, i utilitzar igual això que el Cheddar de Nova Zelanda, sense que en aquests moments aquestes fogasses aportin cap valor al producte, perquè quan nosaltres utilitzàvem la magnífica combinació de galetes d'Inca i *quesitos* per berenar, el Caserío tenia un gust distintiu, amb el gust del formatge de Menorca, però això s'ha perdut, el mercat no pareix que desitgi aquestes característiques, i s'ha passat a un formatge absolutament industrial, que no té les peculiaritats que li podia donar el formatge de Maó. En conseqüència l'únic valor que té el formatge de Maó per a aquesta empresa és el preu, i en el moment en què és el preu, i que aquest preu es veu condicionat pel mercat internacional i per formatges produïts de manera absolutament industrialitzada a qualsevol part del món, i que poden arribar a Menorca amb un cost relativament baix, implica per tant tenir un esforç productiu i d'elaboració artesanal que no es veu compensat econòmicament de manera adequada.

Per altra banda, la denominació d'origen del formatge, llavors ens hi estendrem un poc més, que absorbeix aproximadament el 27% de la producció de formatge, és també clarament un sector a potenciar. De fet, del 26% l'any passat 79.000 tones, es varen comercialitzar com a formatge de Maó amb denominació d'origen, però només el 5% és comercialitzat com a formatge artesanal.

Hi ha un apartat d'avaluació econòmica del sector, on s'estableix com a objectiu, que personalment em sembla que hauríem de millorar, però que en aquests moments per ventura marcar-se objectius irrealitzables és un poc temerari, però l'objectiu a abastar seria els 6 milions de pessetes de marge brut per explotació, per al qual les finques haurien de produir 300.000 litres de llet anuals. Jo volia fer una operació aritmètica, que lament no haver pogut realitzar, però tenc por que ens hem marcat com a objectiu generar una renda als agricultors que estaria per davall el salari mínim interprofessional. Això em sembla que hauríem de poder tenir objectius més ambiciosos. Insistesc que és perillós marcar-se objectius irrealitzables, però marcar-se una renda per explotació de 6 milions de pessetes, tenint en compte que la meitat és per al propietari i la meitat és per al pagès, significa que el pagès tendria 3 milions de pessetes de rendiment. Hem de tenir en compte, com em deia un pagès de Menorca, que per desgràcia això d'explotació familiar a vegades es pot interpretar de dues maneres i té dos significats, en el sentit que moltes vegades no és només el pagès el que fa feina a l'explotació, sinó tota la família, i alguns se senten explotats, tota la família, cosa que evidentment és molt lamentable. Per tant, poder aconseguir fixar com a renda mínima el salari mínim interprofessional per a tots els agricultors, crec que és una obligació que ens hem de fixar.

El document analitza posteriorment les dificultats generals, crec que les puc llegir, tot i que no crec que els expliqui res de nou, però s'està elaborant un producte excedentari, per tant hi ha d'haver unes dificultats de mercat; és un producte intervengut, el sistema de quotes és, com vostès saben, bastant rígid. En aquest moment la tendència del mercat s'inverteix, hi ha més demanda de productes *lights*, el formatge de Maó no ho és precisament; el consumidor penalitza el contingut gras, en canvi la indústria prima el contingut gras, hi ha una aparent contradicció.

L'illa de Menorca, o les illes, tenen una dependència exterior de matèries primeres que dificulta la planificació i la realització dels processos, hi ha una fixació externa dels preus, no és el pagès el que pot intervenir en ella, com aquests dies també patim a Mallorca. Hi ha una excessiva concentració de la demanda, una baixa diversificació de l'oferta, no s'explota el fet diferencial, hi ha deficiències en la gestió, hi ha una ralentització de tecnificació, i en conjunt podríem parlar d'una falta de previsió.

Per altra banda hi ha diferents obstacles i resistències als processos que podrien canviar la situació. Hi ha un rebuig a l'abandonament dels hàbits establerts, hi ha una certa por al desconegut, hi ha indefinició respecte del futur, i hi ha temor a l'aparició de costs nous i ocults. Hi ha també altres resistències que podríem dir culturals, valors i creences molt arrelats, el tema de la sequera de les vaques que els comentava anteriorment és un bon exemple, perquè Coinga, per exemple, està pagant un sobrepreu al litre de llet produït en l'estiu, que és econòmicament molt interessant, però que molts pocs pagesos estan en condicions o han fet la passa per acceptar-ho.

Aquest seria un poquet el document preparat pels serveis tècnics, que volíem complementar una mica més amb propostes

de caràcter polític abans de ser presentat a les organitzacions professionals agràries de l'illa de Menorca, cosa que esperam poder fer en poques setmanes. M'he de disculpar, perquè hi ha hagut un retard considerable en la seva redacció, però això dels objectius irrealitzables, aquest conseller hi ha caigut en qualche ocasió.

Per altra banda també els volia comentar el document d'iniciativa de reforç de competitivitat del (...) del formatge de Menorca, aquest document va ser encarregat a una empresa catalana, que ha dut a terme una anàlisi pensant que molt interessant, i que també els resumiré breument. Hi ha fins i tot algunes consideracions de caràcter històric, m'ha sorprès saber que fa 4.000 anys hi ha indicis que ja es feia formatge a Menorca, de manera que podem tenir esperances que, encara que sigui per inèrcia històrica això pugui continuar.

El naixement de Coinga ja va ser una reacció a la preocupació de l'existència d'un monopoli, d'una excessiva concentració de demanda que era justament a El Caserío, que com vostès saben es va fundar a l'any 31. A l'any 85 hi ha la denominació d'origen del formatge, i la facturació total que genera anualment a l'illa és de 3.780 milions de pessetes; ocupen 870 treballadors, 12 empreses elaboradores, 5 de les quals són productors industrials i 8 artesanals. La producció total en tones de formatge industrial és de 1.700 i de formatge artesanal de 505 tones.

L'evolució és bastant espectacular, els llegiré primer les xifres de formatge industrial: a l'any 92 són 877 tones, l'any 93 957, 94 1.106, 95 1.330, 96 1.623, i 97 1.697. Hi ha, per tant, un creixement continuat. En canvi l'artesanal als mateixos anys, del 92 al 97 passam: 593, 607, 586, 513, 522, 505, hi ha un decreixement del formatge artesanal.

La distribució de mercat del formatge de Maó és fonamentalment a Mallorca, un 55%, el 26% es ven directament a Menorca, el 17% a la península, i no arriba a l'1,5% el que s'exporta.

La cadena de valor també és interessant, i es pot constatar, com és lògic, que si per cada pesseta que genera el formatge industrial queden a l'explotació 32 cèntims, 41 als productors, i 27 als venedors. Aquests 27 cèntims són els mateixos que amb el formatge artesà, la diferència és que el formatge artesà deixa 43 cèntims a l'explotació ramadera, 30 al madurador i 27 al punt de venda. En conseqüència és evident que el formatge artesà hauria de ser potenciat per millorar la rendibilitat de les explotacions productores.

El formatge de Maó està ben situat al mercat espanyol. Si consideram la producció total amb denominació d'origen, únicament el supera el formatge *manchego*, que té el 31%, però el formatge de Maó té el 27%, molt per davant de l'Idiazábal, Cabrales, Roncal, etcètera.

L'anàlisi que fa el (...) és a tendències generals del sector, i analitza en aquesta línia el formatge considerat com a aliment amb diferents possibilitats. El formatge considerat com a aliment ràpid, l'aliment que tens a la gelera i que consumeixes

amb facilitat, es considera un segment important, tot i que és un aliment que no és fàcil adaptar-s'hi per al formatge de Menorca, perquè els consumidors cerquen gusts més suaus, productes més frescos, que puguin ser sinònims de qualitat. Tot i això, hi ha unes possibilitats de mercat que són reals, i les principals empreses productores d'aquest tipus de formatge, que concretament és Lácteas García Vaquero, per damunt de les 20.000 tones anuals. En canvi el formatge venut amb aquest sistema, que és fonamentalment a través de grans superfícies, no supera les 2.000 tones en el cas del formatge de Menorca que ocupa aquest nínxol de mercat.

Hi ha unes dificultats de coneixement de marques, s'ha fet una enquesta a Catalunya, i el 77% dels enquestats no coneix cap marca de formatge de Menorca, i l'únic que en tot cas que té un petit nivell de coneixement és Coinga, que arriba al 10%.

És evident que el fet insular, amb tots els factors de sobrecost que genera, i el cost de producció de litre de llet, i per tant de formatge, fa que sigui difícil per a les empreses menorquines situar-se com a opció estratègica en aquesta línia.

Es considera que la gran dimensió de les empreses competidores és un factor difícil de superar, i únicament seria possible incidir realment en aquest mercat amb la creació d'una marca forta, capaç de (...) el producte i al mateix temps recordar en el moment de compra l'existència d'aquesta marca, per ser un factor clau d'èxit al mercat.

També seria important conèixer i seguir les tendències del consumidor i adaptar el formatge produït a aquestes tendències. Però s'ha d'insistir una vegada més que la distribució a través de grans superfícies suposa que en aquesta estratègia s'ha de competir en preu i no en valor, i per tant no és senzill situar-se en aquesta línia.

El sector estratègic de formatge condimentat, que bàsicament és el produït per Kraft, sí que mereix una anàlisi molt detallada per part d'aquest estudi, i hi ha una qüestió interessant, veure que en el 97 i 98 el mercat de porcions està completament estabilitzat, no hi ha hagut cap increment; el mercat de tallades de formatge tampoc, i únicament el formatge rallat, que és un formatge que no té un gran valor afegit, sí que ha tengut un increment del 13% en els mercats nacionals. El 85% de la comercialització es torna a realitzar per hipermercats i súpers, i lògicament, com vostès saben, està dominat a nivell per tot l'Estat justament per Kraft Jacobs Suchard, que és una empresa molt ben posicionada, i que és el primer productor a nivell estatal, amb 28.000 tones, el següent només en fa 6.000, i per tant la diferència de situació en el mercat és completa. Kraft té una estructura de costos optimitzada, la competència està comprant el formatge a 500-550 pessetes quilo, en canvi Kraft el té a l'illa en aquests moments a 373 pessetes, els record que era un preu molt similar al que tenia quan es va obrir, que els costos s'han incrementat notablement, però això implica una estabilitat en el mercat, a la qual els productors associats a aquesta empresa s'han hagut d'adaptar incrementant produccions, ja que el valor no se'ls hi ha incrementat.

El risc d'aquesta opció és que per damunt d'un determinat nivell de costos seria lògic per a una empresa com aquesta situar la producció a prop dels punts de consum. Evidentment això seria un risc important per a Menorca, ja que la dependència en aquest moment es pot considerar completa, però el nivell d'inversions que duu a terme l'empresa a Menorca, la modernització de la planta, etcètera, sembla que no situa aquesta possibilitat a un nivell rellevant i a curt termini.

A continuació hi ha una anàlisi del formatge Gourmet, que podria parèixer una opció interessant per al formatge de Menorca. Les característiques principals és que ocupa un segment del mercat molt limitat, representa només un 4% del total dels formatges produïts a Espanya. En contrapartida és un negoci que presenta un elevat creixement anual, del 20% en el 97 concretament. El client està disposat a pagar un preu superior pel producte, però exigeix també altíssima qualitat, i es considera que en aquest moment hi ha molt poques empreses amb una producció artesana que compleixin aquests criteris de compra: alta qualitat, transmissió dels valors associats a la tradició i artesanat, raó per la qual no es pot parlar de l'existència d'aquest negoci en la producció d'aquest negoci amb la producció del formatge a Maó o a Menorca en aquest moment.

El negoci Gourmet és un negoci interessant, no és un negoci interessant per si mateix, pel segment de mercat que representa, molt limitat; i podria ser-ho en qualsevol cas com a complement d'un altre negoci, per tal d'incrementar el marge al percentatge de producció.

Un segment que sembla més important és el denominat segment turisme, en el qual seria intentar situar el formatge de Maó a l'adquisició que pugui fer el turista a les seves visites a l'illa. Aquest negoci requereix de formes concretes i particulars de competir, ja que el client té unes necessitats diferents a satisfer, basades en l'oci. És un element dins l'oci cultural, tradició, orígens, i tenint en compte la possibilitat d'accedir a 900.000 turistes l'any a l'illa de Menorca, i la possibilitat d'estendre aquesta promoció a les altres illes, ja que el producte l'hem de considerar també com a producte balear, i hi ha molts de turistes que vénen a les Illes Balears, no tenim per què estar tancats a Menorca, suposa una oportunitat de negoci realment molt important. El caràcter típic, la possibilitat que sigui utilitzat com a regal, etcètera, fan que sigui interessant, i sembla que seria molt possible integrar-ho amb una forma d'oci a l'illa que combinàs visites als llocs, possibilitats de conèixer el procés, a més de la pròpia compra, fins i tot amb petits serveis que es poguessin prestar als llocs.

Segons aquesta empresa, aquesta seria una de les principals possibilitats de futur, i amb una capacitat de creixement més elevada. En aquest sentit la Conselleria ha dissenyat ja una campanya que està en procés de concurs, una campanya publicitària per a la promoció dels productes agroalimentaris a nivell de *souvenir*, i evidentment el formatge de Maó hi tindrà un lloc molt preferent.

La visió de futur -els resumesc les conclusions de l'estudi- és que al formatge condiment, al formatge transformat no

sembla raonable fer-hi cap tipus d'esforç, ja que és una qüestió que es mantindrà, però que suposa uns marges tan limitats per als productors que no mereixeria un suport públic important. Evidentment això no té res a veure amb el fet que les possibilitats de modernització que es puguin acollir a qualsevol tipus de subvenció europea o de subvenció reglada, no s'hagi de considerar, com és lògica. Al formatge aliment ràpid la proposta de futur seria de constatar la competència per un cost al mercat local, i la possibilitat de competir com a marca genèrica a mercats més sofisticats, vull dir a mercats fora de les Illes Balears. El formatge de Gourmet s'ha de considerar com a un negoci secundari, a conseqüència d'una bona producció, i que en tot cas ha de ser molt complementari amb altres línies. El negoci turisme seria el de gran potencial, al qual valdria la pena estructurar una oferta de qualitat per accedir especialment al segment de turistes independents.

Les línies d'actuació proposades serien: consolidació d'una empresa capaç de competir a nivell nacional amb formatge com a aliment ràpid, que podria fer-se com a acord privat entre les empreses d'interessos comuns, de les quals algunes d'elles ja han manifestat un possible interès en aquest sentit, concretament cinc de les empreses. Una altra segona línia seria estructurar una oferta *souvenir* que inclogui el formatge per turisme, Menorca i tradició, que semblaria una de les que podrien ser més importants. Evidentment hi hauria altres línies, com és la cooperació entre finques, que hi ha una quantificació dels costos que es poden reduir, que són realment importants; i la necessitat d'incrementar els ingressos d'explotació.

També és interessant veure aquí que el formatge artesà suposa per a l'agricultor rebre per la llet un equivalent a 53 pessetes per litre, el formatge industrial baixa a 42,45 i el formatge comprat per Kraft, formatge o quallada, el preu és diferent, però com que també l'extracte sec i el greix és distint, el preu equivalent al final és de 44 pessetes litre, que és justament molt similar al preu mig de les empreses a la nostra illa, a Mallorca, de manera que ens trobam amb una situació similar, que és un preu molt baix.

Jo crec que amb aquest tema queda resumit l'estudi, que naturalment està a la seva disposició, tant un com l'altre document, i els voldria aportar també, perquè vostès puguin valorar aquesta situació els preus mitjos de la llet a altres regions espanyoles. A la regió centre d'Espanya en aquests moments és de 49 pessetes, Castella i Lleó 48,5, a Galícia 46,5; Astúries 48, Cantàbria 46-47, i al País Basc és molt baix, només de 40 pessetes, però està primat en 6 pessetes per als grans productors. Per tant, com veuen, el preu equivalent de llet en els casos de Menorca està per davall dels de la península, igualment que hi està el de Mallorca.

No sé si donàssim la paraula al Sr. Cardona que per ventura pot aportar alguna cosa. Escoltarem amb interès.

Bé, en aquests moments veim, per tant, que el futur és difícil però també podríem dir que el futur és necessari i que per tant s'han d'introduir els canvis que permetin millorar la rendibilitat de les explotacions que és finalment el factor clau.

Consideram que hi ha hagut elements d'esperança molt importants. Vostès coneixen molt bé les dificultats per les quals ha passat Coinga en els darrers anys i que ha superat perfectament amb un esforç molt important dels productors i, per tant, creim que és un sector que té, encara que amb una situació difícil, una certa capacitat de dinamisme per enfrontar-se a aquestes dificultats.

Les decisions del Govern en aquests moments estan en recuperar la línia d'ajudes, tal com va ser acordat el mes de desembre a Mallorca; en els mesos de gener i febrer les organitzacions de Menorca varen estudiar el document i s'adheriren al mateix disseny que es va acordar aquí, i per tant ara el decret, una vegada redactat, ha de passar per l'homologació de Brussel·les i poder establir la línia d'ajudes. Les previsions que tenim són que a finals de maig, principis de juny, pugui ser publicat el Decret i les ordres de desenvolupament de manera que el pagament es pugui fer al final de l'estiu.

Per altra banda no és que vulgui avançar esdeveniments, però hi hauria línies Feoga que serien prioritàries, relatives a aquesta producció. Em permet reservar-me el detall fins que la Comunitat Europea hagi donat el vistiplau al Pla de desenvolupament rural, que tindrè molt de gust en presentar-los-ho tot d'una que sigui una realitat i no només un projecte.

Tenim també l'esborrany del ministeri del decret que ens permetrà repartiment de quota; el repartiment no és possible fins que el ministeri no publiqui el Decret, però tenim i els puc dir amb satisfacció que es va acceptar la proposta, que es va presentar per la nostra part i que altres comunitats autònomes compartiren, de deixar un elevat grau de llibertat a cada comunitat autònoma per assignar el repartiment de quota, i que els criteris amb què s'estan elaborant les ordres és que es pugui repartir tota la quota, que no ens trobàssim amb condicions tan estrictes que ens impedissin repartir-la tota, i que hi puguin tenir accés totes les explotacions prioritzant, com és lògic, les que més ho requereixen pel seu tamany d'explotació.

Per altra banda també està en un elevat nivell de tramitació el Pla agroambiental que permetrà donar suport als productors menorquins de caràcter tradicional en aquesta línia.

I, finalment, en relació a la sequera, que supòs que el presentarem d'aquí a pocs dies en aquesta mateixa comissió, el Govern té llest el pla de xoc i en aquests moments la prioritat màxima està en aconseguir una importació d'alfals sec o d'aliment a un preu adequat per als ramaders de Menorca i Mallorca que els permeti superar un estiu que no es presenta gens fàcil.

Moltes gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Conseller. Procedeix ara la suspensió de la sessió per un temps màxim de 45 minuts per tal que els grups puguin preparar les seves preguntes o observacions.

Molt bé. Se suspèn la sessió per cinc minuts.

EL SR. PRESIDENT:

Reprenem la sessió.

Per tal de formular les preguntes, té la paraula el diputat Sr. Camps, del Grup Parlamentari Popular, que és l'autor de la iniciativa.

EL SR. CAMPS I COLL:

Gràcies, Sr. President. Abans de tot, com no pot ser d'altra manera, agrair al conseller d'Agricultura aquesta compareixença en aquesta comissió d'Economia, i malgrat que dia 15 de desembre vam fer i vam sol·licitar aquesta compareixença perquè realment el problema era latent a Menorca, que Kraft havia plantejat la possibilitat que els seus proveïdors li subministrassin, en lloc de peça artesanal, quallada o llet, després de quatre mesos hem vist que malgrat tot la compra per part de Kraft persisteix en un 45% de formatge i un 47% de quallada.

Però ja que parlem de Kraft, i aquesta és la gran oportunitat, amb la documentació que vostè ens ha avançat, que ens agradaria còpia als grups parlamentaris per estudiar, nosaltres pensam que a Menorca, El Caserio, Kraft, és una possibilitat d'una oportunitat de futur, emperò també pot ser un problema. I m'explicaré. És interessant, jo crec, en aquest moment fer un poc d'història de Pere Muntanyès Villalonga, que l'any 30 va ser qui va muntar *Industrial Quesera Menorquina*; va tenir una gran visió de futur perquè amb un producte de formatge fos va saber comercialitzar un producte que a Menorca artesanal va ser expandible a qualsevol lloc d'Espanya i també a l'estranger, posant una innovació tecnològica, una dedicació i un risc, i açò ha fet possible aquest manteniment i ha fet possible que Menorca es diversifiqués sectorialment i hi hagués un equilibri econòmic tan elevat sempre, amb un sector primari fort, industrialitzat, amb un sector secundari basat en la bijuteria i la sabata, i després amb un terciari que poc a poc anava guanyant terreny.

Però ens trobam que en el 92..., i en aquell temps, efectivament, com vostè ha avançat, estava comprant el formatge a 392 pessetes amb una producció que feia de 15.000 tones. Però ens trobam que en el 92, data que per cert -aquesta vegada sí- la comunitat autònoma li va donar la medalla d'or, va passar a Kraft, que nosaltres plantejam aquí que és una possibilitat o un problema, perquè així com la ramadera extensiva del camp de Menorca, fins que el Sr. Muntanyès hi va ser, va ser la que va fer possible, entre altres coses, la reserva de la biosfera perquè va mantenir el camp d'una manera cuidada, les parets seques, i a més a més va donar renda als pagesos, que açò és l'interessant perquè si no hi ha renda els pagesos se'n van a qualsevol activitat econòmica, amb aquesta multinacional s'ens planteja a Menorca un dubte, un dubte permanent que jo pens que la conselleria hauria de saber quines possibilitats, i jo li deman i aprofit aquí per dir-li quines previsions té, primer, si Kraft tanca i se'n va. Dues, si efectivament, com ja està anunciant i (...) obliga que per fi

tothom li faci quallada o llet; quines inversions pot implicar açò a la gent dels llocs de Menorca i quina estratègia política té el Govern i concretament aquesta conselleria?

Actualment Kraft efectivament, com vostè ha avançat, està passant de 15.000 tones a 21.000 tones de formatge fos. Nosaltres pensar ser el número 1 en producció d'aquest tipus de formatge a la Unió Europea, i sempre és una pregunta exclamativa que ens hem fet tothom: Com és possible que en una illa de la Mediterrània faci 21.000 tones de formatge fos una empresa? Ningú no es creu açò i ningú no ho pensa, però si més no continua comprant 5 o 6.000 tones de formatge als pagesos, als pràcticament 200 pagesos, 123 llocs, i a més a més fa, efectivament, unes inversions d'uns 500 milions fins d'aquí a cinc anys; anualment es compromet a fer unes inversions, malgrat que el preu va passar el 92 de 390 a 350 i ara paga a 370, 372 pessetes el quilo.

Aquesta concentració, la seva estratègia de dur la fàbrica d'Hospital d'Órbigo de León a Menorca és realment enfortir, emperò el que em preocupa és que no genera renda per al camp de Menorca. Vet aquí que nosaltres, després de l'esforç que efectivament havíem fet amb Coinga com a possibilitat d'alternativa, malgrat tot no ho ha acabat de ser, alternativa a aquesta sortida i a aquesta diagnosi que nosaltres avui deim, perquè -açò sí- ha estat una cooperativa exemplar, perquè ha tengut uns problemes i juntament amb el Govern i ells amb una bona gestió ha intentat superar-los.

Però el problema que tenim, que també vostè l'ha assenyalat, és que el 65% del producte final agrari és del subsector lleter i, per tant, l'opció que nosaltres veim possible, viable, factible, hauria de ser que poséssim en marxa ja totes les conclusions a què vam arribar en la proposició no de llei sobre el programa agroambiental que vam dir, i que contempla tota una sèrie de mesures que realment possibilitarien un manteniment de l'agroambiental de Menorca, possibilitarien també una qualitat de la producció agrària i possibilitarien també una comercialització més efectiva de les denominacions d'origen.

Jo crec que actualment la conselleria hauria de tenir en compte que la denominació d'origen, aquesta peça tradicional de formatge *Mahón-Menorca*, té unes grans possibilitats d'exportació i donaré unes dades: del 98-99, 45.000 quilos de 70.000, hi va haver un augment del 56% de les exportacions, sobretot a un país tan important com els Estats Units, que el 97, de 5.600 quilos va passar a 14 en el 98 i a 35.000 el 99, i Alemanya, com vostè molt bé pens que ha pogut constatar, que d'11.000 ha passat a 20.000 quilos. És a dir, que hi ha unes grans possibilitats perquè aquest formatge, que és el número 2, com també molt bé ha dit vostè, primer el *mancheño* i després del *mancheño* el nostre, que pugui posicionar-se en els mercats, perquè Coinga ho ha fet, també, i realment Coinga ha tingut dins la seva estratègia 65 a Balears, 30 a Espanya i un poc a exportació.

Però jo crec que si dissenyassin, a més a més de ressuscitar les panades, una bona promoció del formatge tradicional de Menorca amb uns 100 milions de pessetes, amb un període de

quatre o cinc anys, aconseguiríem aquesta comercialització amb qualitat del formatge artesanal, que nosaltres augmentaríem rendita i augmentaríem bon preu.

Però és que, a més a més, nosaltres pensam que efectivament mentre açò no es doni no es pot tallar de cop aquest nucli, diguem, estret entre El Caserio o Kraft i els pagesos de Menorca, sinó que aquesta projecte que vam aprovar entre tots jo crec que açò hauria de ser un consens de tots els partits polítics que durant aquest període 2000-2006, juntament amb els fons de la Unió Europea planifiquéssim i ajudéssim els pagesos a crear unes alternatives, i jo crec que aquestes podrien ser unes bones tendències de cara al futur.

Evidentment, mentrestant és urgentíssim recuperar els ajuts per vaca, com molt bé ha dit, però urgentíssim, perquè des que vàrem demanar la compareixença a ara jo malauradament he estat rebent notícies de tancament d'explotacions, i açò fa que tothom en surti notablement perjudicat.

I li volia fer una referència al turisme. El turisme, desgraciadament tenim un subsector hotelier que únicament i exclusiva sembla ser que mira el camp de Menorca per la fotografia per vendre a Brussel·les, per vendre a Dusseldorf o vendre a les grans fires turístiques, que emperò no fa res ni crec que estigui massa disposat a ajudar a aquest sector que tan estretament els ajuda a vendre els seus productes.

És a dir, a mi el que m'agradaria, per tant, és que totes aquestes preguntes que jo li he fet, tota aquesta exposició, quina és realment aquesta política que avui té la conselleria i el Govern balear perquè puguem donar als menorquins i a les menorquines que es dediquen al camp, i a més tota aquesta gent que fa feina en el subsector agrari, donar-los un (...) d'esperança i de futur perquè realment ens ho demanen i ens necessiten.

Gràcies, president.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Camps. Pel Grup Parlamentari PSM-Entesa Nacionalista té la paraula la Sra. Vadell.

LA SRA. VADELL I FERRER:

Gràcies, Sr. President. Jo crec que hem d'agrair la compareixença del Sr. Conseller i dir-li que totes aquestes explicacions que ens ha donat creim que estan absolutament justificades, ja que veim que aquí hi ha una preocupació per aquest sector tan important de l'economia de les Balears.

La societat menorquina està fortament influenciada per la producció de llet, ja que és una societat agrària, on el 65% del producte final agrari, en paraules del Sr. Conseller, se'n va cap al producte lacti i derivats.

Aquesta situació que està dins la societat menorquina i aquesta preocupació de gran part dels habitants de Menorca, que estan amb unes economies molt lligades a la producció de

formatge, possiblement sigui una miqueta conseqüència de l'estructura de la societat rural menorquina, que encara conserva unes formes que no estan massa adaptades a la realitat actual i que possiblement facin que la competitivitat del sector estigui molt lligada a aquestes grans empreses i això dificulti, en certa manera, la col·laboració entre productors per poder-se llençar al mercat i poder millorar els seus preus i els seus productes i, en canvi, estan molt lligats a unes ofertes o, millor dit, a unes condicions que posen no només els productors de productes lleters, sinó també fins i tot diríem ja en els contractes d'explotació de les terres. Seria potser desitjable anar cap a un model social diferent per poder millorar tots aquests sistemes.

Quant a la producció de llet, de formatges i de productes derivats de la llet, segons el que ens ha passat el Sr. Conseller, el que ens ha explicat aquí, veim que hi ha una sèrie d'estratègies per millorar la productivitat quant a diferents tipus de productes; hi ha el sector del formatge com a aliment ràpid, que sembla ser que la tendència és anar cap a unes marques estàndard i anar a una equiparació amb altres marques exteriors, no només espanyoles sinó europees, que hi ha una estandarització d'aquest producte i possiblement sigui aquí on s'hauria d'incidir més fortament perquè el producte sigui competitiu i que sigui assumible per tota la societat, ja que els gusts s'estandaritzen.

Per altra banda el formatge de condiment el que ens ha dit és que té una tendència a la baixa o que no és un producte competitiu dins Menorca, i si el conseller ho diu així evidentment ho haurem d'acceptar, però també hem de tenir en compte que els hàbits alimentaris canvien molt i hi ha un producte semicondimentat i conservat que du grans quantitats de formatge, ja que també s'han introduït dins la nostra dieta aquests altres tipus de cultura culinària, com pugui ser la cuina italiana, que du gran quantitat de formatges, i aquests productes sí que estan conservats i són productes de supermercat que es venen moltíssim. Per tant, no sé si valdria la pena millorar o incidir dins aquest sector, també.

Per altra banda, el formatge Gourmet crec que té un mercat molt limitat i, de totes maneres, no l'hem de deixar de banda, ja que dóna qualitat i dóna prestigi als tipus de formatge; per tant, s'ha de tenir una cura especial, s'ha de mimar aquest tipus de formatge perquè és el que precisament dóna un pedigrí al producte.

I el formatge turístic efectivament té unes grans possibilitats. Tot s'ha de començar, encara. Recordem passades legislatures que hi ha hagut iniciatives parlamentàries bastant freqüents en aquest parlament quant a donar la bosseta o vendre la bosseta dels productes fets aquí, a les Balears; sobretot un dels productes bàsics perquè l'estranger o la persona, el turista que ens visita se'n dugui un record de la nostra terra hauria de ser aquest formatge; hi ha hagut moltes iniciatives en aquest sentit i crec que -jo no sé si m'avanç al Sr. Conseller- però crec que podem avançar que hi ha intencions de fer una campanya forta de producte turístic, de formatge turístic, en la qual els consells crec que ens hem d'involucrar i

hi ha negociacions perquè el Consell de Mallorca hi posi una part, en aquesta campanya.

Jo crec que el resum de tota aquesta intervenció, i no crec que hi puguem aportar gaire cosa més, nosaltres, simplement és una revaloració dels productes de qualitat, i també el que s'hauria de fomentar molt, a part de la millora de la producció, és la col·laboració entre explotadors; crec que aquí seria una part on hi hauria d'haver una forta incidència perquè es poguessin millorar els productes i, sobretot, perquè es pogués rendibilitzar molt millor tot el producte.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Vadell. Per part del Grup Parlamentari Socialista té la paraula la Sra. Amer.

LA SRA. AMER I RIERA:

Gràcies, Sr. President. Senyores diputades, senyors diputats, Sr. Conseller, volem agrair la seva presència aquí i sobretot les explicacions que ens ha donat pel que es refereix a entendre la problemàtica del sector i, sobretot, les solucions que es puguin plantejar i, per tant, l'actuació de govern, perquè la problemàtica del sector lleter entenem ben clarament que no té nou mesos, és una problemàtica estructural.

Vostè, Sr. Conseller, en feia referència a la passada comissió d'Economia, a la compareixença, precisament, del sector lleter de dia 24 de novembre del 99, que deia: "Fins ara s'havien invertit en el sector, en els darrers 12 o 13 anys, més de 5.000 milions de pessetes i el resultat no ha estat positiu perquè el declivi en nombre d'explotacions i la rendibilitat d'aquestes s'ha mantingut". Són problemes estructurals als quals s'han de donar també solucions i actuacions de govern per afrontar una crisi que no és conjuntural, agreujada -evidentment- en aquests moments per la sequera, però que es vénen arrossegant des de fa temps.

Per tant, he d'entendre el compromís clar i decidit d'aquest govern, de la Conselleria d'Agricultura, quant al manteniment de les activitats tant ramaderes com també les que fan referència a tot el sector primari en conjunt i, sobretot, per millorar el nivell de vida dels ramaders i dels agricultors i, evidentment, dels pescadors.

Quant a aquesta compareixença, clarament centrada en el tema de Menorca, estam d'acord, com apuntava el Sr. Camps, que la importància d'aquest sector és estratègica, no es redueix tan sols a aquesta baixa participació en el producte interior brut, sinó que és en el conjunt d'aquesta activitat sostenible que l'hem de mantenir i ha de ser un objectiu no tan sols de Menorca sinó també de les Illes i, per tant, en allò que feia referència a aquesta iniciativa que ja havia dut quant al programa mediambiental. Jo crec que ho hem d'entendre en conjunt i la importància que donam a aquestes activitats del sector primari, a aquestes activitats més concretes de l'agricultura o la ramaderia, estan emmarcades dins aquesta

sostenibilitat, dins aquest equilibri del conjunt de les nostres illes.

Però en concret remarcava, i ja referint-nos a allò a què ha fet esment el Sr. Conseller, la importància del formatge és clara dins tot el sector lacti i, per tant, dins aquesta activitat que es du a terme a Menorca. Requereix, entenc, un treball important i vostè també en va fer menció la passada compareixença a què he fet esment, de dia 24 de novembre, però aquí en concret ha incidit en el que és aquest document de futur que, pel que veig, encara està pendent de consensuar i d'aquesta participació amb el sector. A mi m'agradaria saber, igual que va comentar en relació a aquest document de futur del sector lleter a Mallorca, estava pendent quan va comparèixer aquest de Menorca, en quina situació es troba, perquè allò que consideram és que no hi ha d'haver tan sols unes actuacions per afrontar problemes conjunturals, sinó que hi ha d'haver aquestes actuacions que sí coneixíem amb aquest document de Mallorca; per tant, també entenem que s'havia de traduir en aquest de Menorca, i entenem que és bàsica aquesta participació del sector per dur endavant aquestes solucions de futur.

Vostè ens ha parlat també d'un tema interessant: aquest document de competitivitat, d'estratègia de mercat, quant al formatge menorquí, que entenem que és important, i voldria plantejar tota una sèrie de qüestions perquè s'ha referit, donada la situació actual i també aquests canvis dels mateixos hàbits alimentaris que podem tenir a les nostres illes, però també a fora, perquè hem de plantejar un mercat més ampli, ha parlat d'aquest formatge com a aliment més ràpid, i a mi m'agradaria conèixer si quan vàrem podem veure el creixement que tenia el formatge de Maó, sobretot aquesta denominació de formatge de Maó, està en la línia del que ha marcat Coinga, si realment aquest creixement, encara que no important però aquest segment que pot tenir no sols dins el mercat de les Illes, sinó també a fora, aniria per aquesta línia de potenciar aquest formatge de Maó, que està en una línia d'incrementar qualitat i, sobretot, d'incrementar homogeneïtat, i sembla que això es pot conduir clarament cap a Coinga, que sabem també les dificultats que ha tengut, però a veure si aquí, per augmentar aquesta implantació i per poder oferir aquesta imatge de producte ha d'anar per reforçar el creixement de Coinga.

Ha parlat també d'un tema important, interessant, que a vegades nosaltres entenem que s'ha de reforçar la imatge de qualitat, aquest formatge més artesà, no sé si hi ha fet esment com a formatge Gourmet, a veure si també dóna cabuda, ja que trobam que hi ha una infraestructura a les explotacions per a l'elaboració del formatge, a veure com es podria fomentar amb aquestes campanyes i tot a què a fet esment la Sra. Vadell no tan sols d'aquest producte de *souvenir* o producte formatge turístic, sinó també aquest formatge artesà que evidentment ha de dur un valor afegit molt més important. Així i tot que és un sector reduït, veim que, com ens ha comentat, està augmentant de forma important.

I evidentment també aquest producte de *souvenir*, que sempre hem pensat que no aprofitam suficientment el nostre mostrador de cara a aquests molts de milions de turistes que

venen, i a veure si es podria potenciar des d'aquí també aquest producte de *souvenir* a què ens ha fet esment.

Però allà on volíem anar, i que és l'objecte -entenc- d'aquesta compareixença que havia demanat el Grup Parlamentari Popular, és en relació a aquesta part importantíssima que està absorbint l'empresa Kraft de llet de Menorca. Vostè ha parlat d'un 60%; per tant, aquí estam parlant d'una problemàtica estructural del sector, una problemàtica important, i de quines són les solucions. Ens ha preocupat, dins aquest estudi recent que té, que serà interessant que ens el faci arribar, és que la visió de futur més que positiva és negativa i, per tant, és important posar mesures urgents perquè ja veim que la situació actual és difícil. Si aquí s'havia fomentat, a Menorca s'havia fomentat, entenc que des de les institucions s'havia incentivat que les explotacions es pogués produir el formatge que exigia Kraft o exigia El Caserio per entregar, ara s'està parlant de la quallada i, per tant, quins costos pot significar i quines exigències pot tenir quant a un moment delicat per al sector, per als ramaders, el fet que ara es canviïn les exigències quant a l'entrega de la llet o quant a l'entrega definitiva del formatge.

Per tant, trobam interessant i bàsic aquest document de futur quant a analitzar la situació en què es troba el sector i les perspectives de futur, i sobretot perquè entenc que ja ha de contenir, ja ha de tenir en compte aquestes estratègies de màrqueting que ens ha plantejat també amb aquest altre estudi.

I jo també, ja per acabar i amb el permís dels menorquins, m'agradaria, Sr. Conseller, que fes esment una miqueta a les recents notícies preocupants que hem vist també per al camp, per als ramaders de Mallorca, la notícia de la baixada del preu de la llet. Si ja havíem parlat en aquesta compareixença que he comentat de dia 24 de novembre de l'any passat, el petit marge, si és que encara n'hi ha, entre els costos de producció de la llet i el preu que paguen als ramaders ja era preocupant, encara més quan parlem d'aquests preus a què vostè ha fet referència a diferents comunitats autònomes i que aquí, on és sensiblement inferior, encara baixa, i que a més, tots recordam i tots coneixem que els costos en aquestes illes i sobretot si tenim present la sequera, són molt més elevats, encara ens preocupa.

Jo vull recordar aquí que vostè, en aquest document de futur del sector, que havia dut ja al Consell Agrari de Mallorca, va fer referència a aquest sector transformador i sobretot a aquests costos més elevats que ja té, i que, per tant, repercutia en aquesta baixada o pot haver, sens dubte, repercutit en aquesta baixada del preu que paga als ramaders, però també feia referència a la necessitat també d'unificar plantes formatgeres. Jo, per tant, preocupada també pel sector aquí, a Mallorca, li demanaria quines actuacions ha fet la conselleria en relació a evitar, sobretot entenc, la baixada del preu de la llet per part d'Agama.

I, finalment estariem d'acord, sens dubtes, amb la promoció del formatge, amb la promoció d'aquesta propaganda que ens deia el Sr. Camps, però li recomanaria que també anàs en compte amb la promoció que pugui fer de la llet. Ho dic en referència a la que ara tenim de les panades, Sr. Conseller.

Moltes de gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Amer. Per contestar, té la paraula el conseller d'Agricultura.

EL SR. CONSELLER D'AGRICULTURA I PESCA (Joan Mayol i Serra):

Gràcies, Sr. President. Crec que val la pena fer notar que la promoció que es fa ara de les panades inclou també d'altres productes, com els deliciosos pastissos de formatge tendre de Menorca, que ahir horabaixa mateix vaig tenir l'ocasió de tastar i que mereixen un suport tan sòlid com el de les panades.

Bé, començaré seguint l'ordre de les intervencions i, en primer lloc, en la del Sr. Camps, al qual vull agrair també la petició de compareixença i l'atenció que presenta cap al tema. Jo crec que per concretar-nos en els punts de Kraft, he tingut ocasió de reunir-me amb els responsables a Menorca, de l'empresa, en diverses ocasions, en quatre o cinc ocasions, i en cap moment no hi ha hagut cap indicatiu que permeti pensar que es plantegen, que s'hagi plantejat el rebuig de la quallada. Ells són perfectament conscients que, tot i que sigui una multinacional i que les xifres no tenen cor ..., perdó? La quallada, en cap moment no s'han plantejat deixar de recollir quallada, això és el que havia dit. Les notícies que a nosaltres ens han donat és que ells comprenen que les finques que han adoptat la seva tecnologia a produir quallada per indicació de Kraft i per estímul de Kraft, serien traïdes d'una manera vil, si es passàs a exigir-los que treguessin llet en lloc de quallada. I no s'han plantejat en cap moment deixar de recollir quallada, jo crec que això és important per a l'opinió pública de Menorca i concretament per als productors.

Sí que, d'una manera inconcreta, a nivell temporal, es plantegen la possibilitat de reduir o no recollir formatge, el formatge artesanal i substituir-lo per la recollida de llet, tanmateix això és només una possibilitat que està en estudi, que no té calendari, i que són conscients de les dificultats que podria suposar. De totes maneres, vostès han dit molt bé que Kraft, que per una banda és una sortida, per l'altra banda és un problema, no vull culpar ningú, evidentment, a mi l'empresa em mereix tots els respectes, però lògicament és una empresa amb un plantejament empresarial de producció al mínim cost, i això significa que la renda no existeix, per desgràcia, com deïem abans, una reivindicació tan absolutament elemental, com és el salari mínim interprofessional, els pagesos no se la poden plantejar, perquè ells no poden vendre la llet al preu que val, que són 55 pessetes el litre. Si ells no tenen aquesta possibilitat, lògicament es veuen sotmesos a vicissituds de mercat que, en ocasions, els deixen en unes condicions molt injustes per a la seva activitat professional.

Vostès em demanen, "què faran si tanquen?", bé, jo crec que això és una pregunta molt dura, no?, què farem si ens cau el Parlament al damunt? Jo crec que el que hem de fer és preveure que això no passi, preveure que això no passi. Per tant, nosaltres ja feim feina, no esperam ni planifiquem què farem

en cas de catàstrofe, sinó que el que hem de fer és, en primer lloc, procurar una diversificació de la renda agrària, en concret en el cas del sector lactic de Menorca, una diversificació de sortides, els he parlat de la campanya de promoció turística, la campanya que promoció turística té dues vessants, una vessant és entre els turistes, que és aquesta que els he especificat, i una altra vessant entre els empresaris turístics, que és una vessant diferent. La vessant entre els empresaris turístics ha estat executada, ha estat iniciada, es va aprovar el decret de producte agrobaleà per a establiments protectors de l'activitat agrària, i els hotels i restaurants que assumeixin la utilització del 50% de càrnics, lactis, etc., als seus establiments tendran aquest distintiu que els situa en una relació de competitivitat millor que altres i que és molt ben acceptat per determinats segments de mercat i que jo esper que doni fruits a poc a poc, mai no és sobtat, però que això es pugui conèixer. Ja tenim alguns establiments de Mallorca que han sol·licitat la incorporació al distintiu agrobaleà, que esper tenir ocasió prest de presentar a Menorca, juntament amb el Consell Insular, per tal que també a Menorca això es pugui establir.

Evidentment, comptant amb altres iniciatives, els he dit que els fons Feoga afavoriran inversions que puguin diversificar el mercat de formatge i comptant amb la necessària col·laboració, complicitat i associació del sector, en concret, el Consell Regulador de Denominacions d'Origen és una peça clau, nosaltres creim que té tres vessants importants, el control de qualitat, que és evident, però hi ha també les vessants de promoció i comercialització, que tal vegada siguin susceptibles de millores considerables, perquè un pot saber fer formatge molt bé i no tenir el bagatge o la preparació professional adequada per promocionar o per comercialitzar. I, evidentment, amb les dades que els he donat de desconeixement de marques, és molt difícil que una producció, sobretot l'artesanal, atomitzada, pugui aconseguir unes quotes de mercat adequades per a la seva difusió.

Hi ha, evidentment, altres possibilitats, probablement saben vostès que en aquests moments és a punt d'inaugurar-se una petita, que una explotació làctia ha decidit no utilitzar el formatge, sinó altres productes, iogurts, gelats, etc., i és a punt d'inaugurar-se una finca visitable pel públic, amb més de vint productes diferents, que ha tingut el suport corresponent de la conselleria, i que significa una alternativa més. Llavors, és evident que aquestes petites alternatives continuen essent petites, parcials, però és posar els ous a diferents paners, evitar córrer tot el risc i, en aquest moment, efectivament, la situació de Kraft és una situació d'alt risc, què passaria si tancava?, què passaria si se n'anava? Per tant, el que hem de fer és adaptar la producció a no dependre d'aquesta producció, d'aquesta exclusiva empresa, no?

Crec també que és important, en relació amb el que em comentava la diputada Sra. Vadell, que tinguem clar que l'objectiu no és col·locar el formatge, evidentment els productes industrials que es fabriquen amb formatge elaborat usen moltíssim, però l'usen moltíssim al preu menor possible, és un poquet la mateixa situació que Kraft, són empreses l'objectiu de les quals és el mínim cost, per tant és difícil que sobre aquest

segment puguem millorar la renda dels agricultors, que és l'objectiu principal de la conselleria.

Evidentment, agraesc moltíssim que hagi fet referència a la conjunció d'esforços institucionals per a la promoció del producte balear i la possible participació dels consells, la Conselleria de Turisme també i la d'Agricultura en aquesta campanya de promoció. Jo crec que això té dues vessants. En primer lloc, que jo crec que és més rendible sumar esforços a aportar en diferents campanyes, i sobretot és important perquè predicam amb l'exemple, si nosaltres deim a les fàbriques de formatge que s'han de juntar per comercialitzar i per promocionar, també és lògic que les distintes institucions es juntin per promocionar, perquè si cada institució promociona pel seu compte, a part que és més car i menys rendible, dóna molt mal exemple als que els deim, "cooperatives, cooperatives, cooperatives", però llavors nosaltres sembla que som incapaços de predicar amb l'exemple. Per tant, jo crec que les seves paraules han estat especialment afortunades.

En el cas del formatge, com en tants de casos, hi hauria d'haver un axioma elemental, l'important no és vendre el que es produeix, l'important és produir el que es ven, el que el mercat demana. Aquesta idea és elemental, però lògicament, però en el món agrari és molt difícil d'implantar, i en un món agrari, en el cas del formatge, que ja requereix unes instal·lacions determinades, unes inversions molt importants per crear una cabana ramadera selecta com la que existeix a Menorca i una cultura de saber fer el formatge, que no s'improvitza, la capacitat de canvi també és limitada. Hi ha una gran inèrcia productiva i, per tant, no poden aplicar simplement la recepta d'adaptar-nos al mercat, no és tan senzill, però evidentment s'ha d'intentar.

En relació ja a tots els participants que han fet referència a l'accés al document, que naturalment els puc remetre, el document propi, el document dels *clusters* els el puc enviar mateix, el document propi jo crec que necessita encara una miqueta més d'elaboració, però també crec que el debat amb organitzacions agràries s'ha de centrar a Menorca, com vostès saben les competències estan transferides al consell, i, per tant, nosaltres aportarem el que puguem en aquest debat, acabant el document, però ha de ser el Consell Agrari de Menorca el que en faci el debat.

Respecte del que ha dit la Sra. Amer, jo vull insistir en una idea que ja he tocat a respostes anteriors, però, efectivament, Coinga és una peça clau però no és l'única, Coinga jo crec que ha tengut un paper molt important i, a més, sobretot haver superat els problemes que tenia significa que té unes possibilitats molt grans cap al futur, en aquests moments està pràcticament dins un poble, les instal·lacions per ventura tenen dificultat per expandir-se, però crec que hi ha idees i projectes que no em toca a mi presentar, perquè és una cooperativa, no és una part de l'administració, que permetran millores importants.

I torn a insistir en la idea que hi ha gent que sap fer formatge, però no necessàriament és la mateixa gent que sap vendre i no necessàriament és la mateixa gent que sap

promocionar. Jo crec que producció, venda, promoció i venda, s'han de juntar en benefici del mateix interès, i aquest interès és l'empresa, i hem de potenciar al màxim l'associació de totes les cadenes, de tots els escalons de la cadena comercial i a la vegada que les diferents empreses existents que són la diferència entre Coinga i la següent torna a ser molt gran, que les que són petites es puguin associar per anar a aquests segments de mercats que vostè assenyalava.

Finalment, en referència al tema del preu de la llet, jo li puc resumir molt breument quina ha estat la situació a Mallorca, si no hi ha inconvenient, encara que no figuràs a l'ordre del dia, però, efectivament, el mes de setembre hi va haver un anunci de baixada de preu per part de l'empresa que va ser contingut per les gestions fetes des de la conselleria fins a primer de gener, per veure si els resultats de la campanya de producte balear i d'altres ho podien millorar, en el mes de gener l'empresa va comunicar que, efectivament, hi havia hagut resultats parcialment satisfactoris, no suficients per evitar la baixada, i va proposar no mantenir el preu i augmentar molt les penalitzacions sobre la manca de qualitat de la llet. Això va ser estudiat pels tècnics de la conselleria, i varen constatar que en realitat era una baixada de preu camuflada i molt més gran que la que s'havia proposat inicialment, de manera que vàrem recomanar, evidentment nosaltres no podem passar d'aquí, vàrem recomanar que no es fes així, l'empresa va considerar possible aguantar fins al canvi de campanya, 1r d'abril, va aguantar una mica més, i finalment la setmana passada va comunicar que li era insostenible la situació i que aplicava les baixades. L'empresa té constància del risc en el qual posa al sector amb aquesta baixada, que nosaltres som els primers a lamentar, tot i entendre els seus motius, però no ens correspon emetre cap judici en aquest sentit, però sí constatar una vegada més que posa en perill la continuïtat del sector, s'han fet ja dues reunions amb l'empresa, diverses gestions escrites i telefòniques i en aquests moments està convocada la taula d'assessorament del sector lleter per a dilluns, per intentar aportar més arguments, que em sembla difícil, perquè la decisió pogués ser reconsiderada. No veim que això sigui probable i creim que, per tant, s'hauran d'estudiar altres alternatives que poden incloure fins i tot la possibilitat de liberalitzar la venda de quota a l'exterior, perquè és l'únic actiu econòmic important de què disposen els pagesos. Creim que és la darrera solució, però si no deixen altre camí, no hi ha res més, no podem mantenir la gent subjecta a una activitat que no és rendible, la situació, amb això feia referència exclusivament a Mallorca, no a Menorca, però l'empresa, creim que comet un error important, perquè baixant el preu ofega productors i, per tant, pot tenir dificultats per a la seva matèria primera. En conseqüència, és una decisió que, tal vegada sembla d'alt risc no només per als productors, sinó fins i tot per a la pròpia empresa i que voldríem, insistim, que seria convenient reconsiderar.

Res més, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Conseller. Torn de rèpliques, per un temps màxim de cinc minuts? Té la paraula el Sr. Camps.

EL SR. CAMPS I COLL:

Gràcies, Sr. President. Conseller, tornant a la problemàtica de Kraft i a Menorca, jo pens que és una actitud (...) aquesta de dir, bé, quallada, llet, formatge sí, formatge no, perquè açò realment crea una incertesa de futur, perquè són els interrogants, i nosaltres el que hem de fer és tenir una perspectiva històrica des del 92 fins ara, Kraft i el que ha fet, i el que sí ha fet és que no ha millorat la renda, malgrat és necessari actualment. I per açò, vet aquí que nosaltres proposàvem projectes alternatius a aquesta situació, perquè el camp de Menorca, com molt bé s'ha dit, perquè tothom coincideix amb el diagnòstic, el diagnòstic, jo crec que està superanalitzat, els expedients ja estan fets, el que hem de fer és actuar d'una manera clara i decidida i com més consens, millor, jo crec que l'hem aconseguit i crec que hem de posar fil a l'agulla i actuar.

Quines alternatives tendríem a Menorca? A Menorca no n'hi ha d'alternatives, no tenim ametlles, no tenim taronges, no tenim vi, no tenim oli, no tenim res que pugui significar una sortida rendible al camp, per tant el que hem de fer és, amb qualitat, crear unes possibles alternatives del producte del formatge tradicional, i açò ve per, primer de tot, com ja havíem apuntat, el que vam discutir i aprovar al Parlament, que jo crec que és d'una vigència total. És a dir, nosaltres el que proposàvem era una millora genètica, seguint amb la millora genètica de les vaques, fet diferencial del formatge de Menorca, potenciar la denominació d'origen i obrir canals de comercialització que valorin la qualitat impulsant campanyes de marca i promoció.

Per tant, punt número u, faci una campanya promocional i posi 100 milions de pessetes de denominació d'origen d'acord amb un període de quatre a cinc anys. Dos, quant als excedents, creï nous productes per no aminorar el preu d'aquest producte de marge, amb marge qualitatiu i de quantitat, perquè després estam d'acord que el que hem de fer és controlar la quota lletera, quan vostè la tenguí, doni la quota que correspon a Menorca i controli-la, perquè açò és molt important com a base per planificar el futur, perquè si no tenim quota malament podem anar.

Després, efectivament, crear unes activitats complementàries, agroturisme, gestió d'aneis, activitats agroambientals i també amb aquest component, com a exemple, que vostè ens ha dit, de nous productes, jo crec que açò són punts de referència molt importants, però que s'han de plasmar i planificar, i aprofitar, per què no?, avui que hi ha sequera, les aigües depurades. Nosaltres allà tenim aigües que són depurades a Menorca, d'aquestes aigües n'hi ha de secundàries i de terciàries, emperò totes les terciàries, moltes, van a la mar, i la meitat de l'aigua que s'empra a Menorca és dirigida a l'agricultura i a la ramaderia. El que hem d'aconseguir és que aquestes aigües vagin als llocs que reguen, i aquests no emprin (...) del subsòl, que és la capa freàtica, i això milloraria costos i també, per què no?, tota la sequera que patim, que ja arribarà a ser estructural, ara han fet un pla de xoc a Mallorca, però a Menorca el que no hem de fer és que ens agafi amb el

peu canviat, perquè no prenguem mesures i solucions immediates.

Feim real el compromís del sector hotel·ler, nosaltres anunciàvem dia 1 de febrer que un 5% dels productes comprometessin els hotelers a comprar-los, açò no és massa difícil, però jo crec que seria una manera adequada.

Jo pens que, per tant, aquest projecte agroambiental, que a més demanàvem uns compromisos al camp que mantinguessin l'explotació agroambiental ramadera extensiva en els temes de tanques, perquè la situació es mantenguí, el patrimoni, aquest rural, construït es mantenguí per a sempre, que no cremessin els rostolls, que les aigües subterrànies no les empreessin, que empreessin les aigües depurades, que disminuïssin la utilització de fertilitzants, que abonessin principalment amb fems, després que la quota lletera no se n'anés de la Caib i tenir el bestiar sanejat suficientment. I, com a alternativa, jo també, ja que s'ha dit de Coinga, per què no?, la possibilitat d'una nova planta industrial ja que ara Coinga ja té les ISO 9.002, jo pens que tenim una sèrie de possibilitats reals de futur, emperò el que hem de fer és posar-nos ja a fer feina.

Jo volia dir una cosa de la societat rural menorquina, aquí s'ha dit diverses vegades, jo crec que la societat rural menorquina està d'acord un poc amb la renda, la situació de la societat rural menorquina fins al 92 va ser extraordinària perquè tenia una rendibilitat òptima, avui el mercat no possibilita aquesta rendibilitat i nosaltres hem de ser prou enginyosos per fer-la possible i, per tant, va lligada un poc al mercat. Jo he vist que senyors d'una manera especulativa podien vendre els seus llocs i no ho han fet, perquè s'estimen Menorca, s'estimen el camp, estimen el pagès, estimen la seva feina i la seva terra. Vostè em dirà que no tots són així, n'hi ha de tot tipus, però molts mantenen com a patrimoni, com a aportació seva aquest bé de Menorca.

Com a sector estratègic, efectivament, com deia el PSOE, nosaltres creim que açò és una unanimitat que tenim tots els grups polítics i el que volem és que, realment, sigui factible, fefaent i el posem en marxa. Per tant, passada l'època del diagnòstic, jo crec que és hora d'actuar, és hora d'actuar, i el que li demanaria és que, per favor, ho faci urgentment perquè el camp de Menorca s'està morint.

Gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Camps, per contestar, té la paraula el conseller d'Agricultura.

EL SR. CONSELLER D'AGRICULTURA I PESCA (Joan Mayol i Serra):

Gràcies, Sr. President. Bé, seré breu. Jo crec que he explicat algunes de les alternatives que veim, moltes de les quals coincideixen amb les que vostè resumia. Però jo crec que tampoc no hem de renunciar a altres alternatives al formatge, o

sigui per què no potenciar, especialment amb explotacions petites que difícilment poden arribar a la quota que veim necessària la producció del carn de boví, les instal·lacions són perfectament compatibles i si aconseguim, que també estam enrera que la carn produïda a les Illes Balears tenguí el reconeixement de qualitat que mereix, i gràcies a les campanyes que ens fan els anglesos amb les vaques boges o els belgues amb els pollastres, podem aconseguir uns resultats amb un cost d'inversió en publicitat molt reduït. No renunciem, per tant, a altres productes.

Farem promoció, efectivament, jo no em comprometré amb xifres, però sí em compromet amb fets, però també crec que és molt important que la promoció la facem amb els productors i amb la seva participació i amb professionals que puguin dissenyar campanyes adequades per als resultats que s'han d'obtenir, no són les idees lluminoses dels que saben una altra cosa, són dels que saben fer promoció.

El tema de l'agroturisme, treballam en aquest tema, però és molt important, o sigui jo dic sí però sa, sí, en sentit afirmatiu, i sa en sentit de saludable per a la renda dels agricultors. Desgraciadament, a mi ja m'han vengut propietaris a dir-me, "llevaré les vaques i posaré agroturisme", bé, és que aquesta és la contradicció, llevarà les vaques i posarà un hotel rural, li posarem el nom que li posen, però tampoc no els podem dir que mantenguin les vaques per fer agroturisme, el que han de mantenir és explotació agrària, i l'agroturisme ha de beneficiar el propietari i l'agricultor, si existeix la societat rural menorquina ha de ser per a les coses bones i per a les dolentes, i no només en un sentit limitat, aleshores no pot ser l'excusa, el motiu o la sortida per treure el pagès i tenir un negoci rendible que pot ser l'agroturisme, l'agroturisme ha de beneficiar l'agricultor, evidentment.

En el tema d'aigües depurades, avui mateix el director general d'Infraestructures Agràries és a la primera reunió a la fi, ha accedit el ministeri per elegir i prioritzar els projectes de reg amb aigües depurades, i a la cartera d'avantprojectes que se'n duia el director, n'hi havia de Menorca.

Després em diu que no és un tema difícil aconseguir que el sector turístic es comprometi al consum de productes de la terra, jo li hauria de contestar mirant el passat, si no és difícil, per què no es fa? Jo crec que difícil ho és, no vull dir que fos fàcil, que no es fes perquè no es volgués, si no es va fer abans, segur que és perquè no era fàcil fer-ho. Nosaltres hem provat una nova via, que és la via voluntària, crear això del distintiu, crear una via a la qual s'acolliran els restauradors i hotelers a qui pugui interessar, i reconeguda amb un segell de reconeixement oficial, en els quals la Conselleria de Turisme, segons el decret que publicàrem, es compromet a fer-ne promoció entre els majoristes de viatges, nosaltres hem procurat cercar quin és l'incentiu real que hi pot haver per a un empresari, i l'incentiu real és poder millorar el preu, que nosaltres hi poguéssim donar suport amb una quantitat que evidentment seria petita, per motius d'estructura econòmica de la comunitat, era molt difícil incidir-hi realment, en canvi si els donam una facilitat competitiva és possible que els resultats hi puguin ser, en tot cas, haurem de veure com parteix.

I, finalment, vostè em diu que la societat rural menorquina és un mecanisme que pot funcionar perquè hi ha molts de propietaris que estimen Menorca, jo no ho vull posar en dubte, però no és una qüestió de romanticisme, és una qüestió de justícia i d'economia. Nosaltres, pel que exposava la Sra. Vadell, i jo he de compartir aquesta exposició, tenim dubtes que aquest sigui el millor sistema per afrontar un sector agrari a un context com el que tenim actualment i amb perspectives de futur. Per tant, jo crec que és un tema sobre el qual la societat menorquina sobretot, però per què no?, tots nosaltres hem de reflexionar i cercar si és necessari quin tipus de reforma s'hauria d'introduir perquè, per desgràcia, hi ha exemples que demostren que no és la millor fórmula per al futur. I n'hi posaré un d'aquests exemples, i vostè segurament deu saber el que va passar amb les quotes lleteres a Menorca, que les quotes lleteres varen ser reconegudes pel ministeri com a patrimoni de la societat rural menorquina, però molts d'amitgers es veren estimulats a firmar documents privats pels quals renunciaven a aquesta quota. De manera que, evidentment, no és una relació igualitària la que s'estableix a la societat rural, i això va en detriment, sempre, de la part més dèbil, que ha estat la de l'agricultor.

Gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Conseller.

Una vegada esgotat l'ordre del dia d'avui, només queda agrair la presència de l'Hble. Sr. Conseller d'Agricultura i Pesca, i no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

DIARI DE SESSIONS

DEL

PARLAMENT

DE LES

ILLES BALEARS

PREU DE LA SUBSCRIPCIÓ

Un any	2.000 pessetes.
Sis mesos	1.000 pessetes.
Tres mesos	500 pessetes.
Preu de l'exemplar	100 pessetes.

Redacció i Administració
PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS
C/ Palau Reial, 16
PALMA DE MALLORCA

Imp. Parlament de les Illes Balears. Palma